

Култура сећања: слобода и национални идентитет

Ко смо ми? Ко ћемо постати? Од кога смо потекли? Да ли нас као индивидуе одређује само оно што током живота сами учимо, стварамо, стичемо...? Или су гени уткани у нас, коријен стабла које ће током живота да расте и листа?

Људе не треба генерализовати. Свако је последица свог поријекла, одгоја, карактера и душе. Али... Нека ме неко убједи да постоје Херцеговци и Далматинци чија вјера и дата ријеч нису чврсте као камен из ког су они изникли. Нека се јави Шумадинац који би само један грумен своје земље дао за било које море! Онај коме су у крви метохијски виногради и косовски манастири не знају да не воле људе. Сигурна сам да не постоји Црногорац који се не куне у Његоша, чојство и јунаштво. Пронађите ми једног Крајишника који у свом породичном стаблу нема претка који је погинуо за слободу. Постоје ли бољи домаћини, топлијег срца и отвореније душе, од Нишлија и читавог југа?! Нисам упознала још ниједног Војвођанина који није поносан на културу и науку које су удариле темеље српског образовања. Сигурна сам да нема тог Србина у туђини који не пати за својом родном грудом и чезне за повратком у отаџбину... Ми Срби смо склони подјелама... Толико разлика, а заправо смо један те исти народ под овим светим небом.

Како би изградили будућност, фокус нам треба бити на садашњости, а темељи у прошлости. Да би једна нација опстала потребно је дјечи дати добро образовање, стручни кадар, љубав и мотивацију. „Ако желите уништити један народ, крените од школства, не требају вам ни нуклеарно оружје, ни далекометне ракете.“, рекао је један професор из Јужноафричке републике. Дјеца од најмањих ногу треба да се уче поријеклу, вјери и историји. Треба да се уче да чувају и воле своју земљу. Да патриотизам није вријећање других народа, дизање три прста и преједање храном за сваки светац. Дјеца треба да се уче да је патриотизам чување ријека и планина од смећа и загађивања. Да је патриотизам када се рецитије „Стојанка мајка Кнежопољка“, „Горски вијенац“ и „Крвава бајка“. Да је патриотизам „На Дрини ћуприја“, „Сеобе“, „Књига о Милутину“ и „Јазавац пред судом“. Дјецу треба учити да је патриотизам поштовање старијих, „молим“ и хвала“. Патриотизам је када се иде на литургије, сади дрвеће, ђубре одлаже гдје му је мјесто, природа не загађује, химна поштује, прати спорт и навија из срца! Да би сутра имали добре љекаре, спортисте, инжењере, умјетнике... А прије свега добре људе, данас треба да улажемо у те мале људе, њихово здравље и образовање! И то је патриотизам!

Патриотизам се може испољити на многим мјестима и у многим облицима. Патриотизам подразумјева да своје волиш, а туђе поштујеш и не вријеђаш. То је пут ка мирном суживоту са припадницима било које нације на свијету. Међу културама диљем

свијета јесу многе различитости, али у томе и јесте љепота јер, на крају дана, сви смо ми само људи.

Мудри су они који памте, који на грешкама уче и не понављају их. Будимо мудри! Не заборавимо никада Јасеновац, Олују, голготу албанских планина, бугарску издају, НАТО бомбардовање, Косовски бој, Бљесак, Солунски фронт, данак у крви, Јадовно и Градишку, Кошаре, Козару, Сремски фронт... Не заборавимо никада све наше претке широм читаве наше српске свете земље који су дали животе да би ми данас живјели слободу! По учењу православља, твоја душа је слободна тек онда када опрости свим својим дужницима. Опростимо свима који су нам учинили зло, јер тек тада наша душа има отворен пут ка Господу. Али не заборавимо! Будимо проницљиви. Нека не падне више ни кап крви да би живјели у слози и миру.

Колико Дучића, Кочића, Мишића, Шантића, Принципа, Андрића, Бећковића, Ђоковића, Немањића, Тесли, Пупина, Петровића.., лежи у свима нама... У свим Србима диљем планете. Нама младима говоре да не гледамо у прошлост, него да се окренемо будућности. Како да знам куда ћу да идем ако не знам шта је иза мене?! Како да знам у шта да вјерујем ако се не окренем и не погледам у шта су вјеровали они који су ме родили и који су родили њих? Како да не вјерујем у нешто за шта су моји преци гинули? Како да знам како да волим ако не знам из које сам љубави настала? Како да знам шта хоћу ако прије тога не знам шта нећу? Како да знам до којих висина могу да идем ако не знам колико је јако моје коријење?

Моја бака је дијете Јасеновца, деда Козаре, мајка Олује, а тата Сарајева. Мојим венама теку Крка и Сана, а плућа су ми Козара и Динара. Куда год пошла и шта год радила, у себи носим неизбрисиве трагове оних од којих сам постала. Ја сам поносна Српкиња из Републике Српске. Све физичко може нестати... Ратом, поплавама, пожарима, земљотресима... Оно што носимо у нама, глави, срцу и души – то је лична карта нашег идентитета. Ми смо оно у шта вјерујемо. Ако смо захвални, ако праштамо, волимо и молимо се... Ми смо слободни!

Срби су слободарски народ, никада нису погнули главу под моћнијим непријатељем и окупатором. Нисмо прихватили туђе име, вјеру и језик. У Првом свјетском рату је са лица земље избрисана трећина становиштва Србије. Ни то није било довољно да се Србин повине окупатору. Две деценије је морало да прође од краја Другог свјетског рата, да би први поткозарски младићи стасали за војску. Деведесетих година је пола милиона Срба убијено и протјерано са својих вјековних огњишта. Ни то није спријечило Србина да се врати тамо гдје му је корјење. Срби су водили много ратова, али не освајачких, него оних одбрамбених. Никада нисмо нападали и отимали туђе, него бранили све оно што су хтјели да нам узму. Животима, тијелима, знањем, инатом.

Српски инат је тешко објашњив другим народима, чак и не постоји ријеч којом би се она превела на друге језике. За част и бруку, Срби вјерују да живи довијека!

Нове генерације и нова времена доносе промјене, неке које нас унапређују и неке које нас воде у понор. Живот тече брже него икада, вриједности којима људи теже се мијењају, а ипак неке ствари треба да остану непролазне. Кад год и гдје год се налазили, Срби треба да остану истрајни у вриједностима које се преносе вјековима. Вјера се никада не продаје за вечеру. Породица је стуб нације. Поштуј вјеру и слави свог заштитника. Поносно чувај успомене на своје поријекло.

На свијету је много народа, нација, племена, вјера...И много разлика међу њима. Свака је на свој начин лијепа, занимљива и другачија. Такође, сваки појединац је исто тако посебан и индивидуалан... Али, али.. Колико год Срба на овом свијету да има, колико год различити били, вјерујем да су ама баш сваки Србин и ама баш свака Српкиња поносни на своје писмо, културу и вјеру! Српство не може свако да разумије... А ни не треба. Довољно је да знамо ми!

Миља Марјановић